SOCIOLOGIE ROMANEASCA. Revista Sectiei Sociologice a Institutului Social Roman.
Director D. GUSTI. Anul I, 1936, nr. 12

VICLEIUL DIN TÂRGU-JIU

Cele trei texte publicate aici, au fost culese de la cele trei tacâmuri de irozi cari singure au jucat în timpul Crăciunului 1932, la Tg. Jiu. Culegerea s'a făcut în zilele de 26—29 Decemvrie, în casele d-lui Grigore Bălănescu, director pensionar al Băncii Naţionale, str. Tudor Vladimirescu Nr. 57.

„Vicleiul" jucat astăzi în capitala judeţului Gorj şi în satele învecinate, nu este, desigur, o fală a artei populare româneşti. Vechiul miez ţărănesc, el însuş sărăcit şi decăzut, a fost cu totul copleşit de tot soiul de adaosuri urbane şi suburbane, unele semănând a fragmente din reviste, mai vechi (poate din timpul răsboiului de la 77?) sau mai noui, cu dialog nu odată presărat cu „pungăşii de Bucureşti", după cum le spune unul din actori, cu frânturi păsăreşti etc. Iar repertoriul muzical pare şi el un pot-pourri, în care stau alături cântece de stea, cu cântece soldăţeşti, de pildă „Azi am să crestez în grindă", romanţe mai mult sau mai puţin demodate, ca „Ah mamă, ah mamă", cuplete de revistă, ca „De când traiul s'a scumpit" etc.

Deci nu calităţile estetice ale acestor texte ne-ar fi putut hotărî la publicarea de faţă. Scopul nostru este numai să dăm o pildă a unui sistem de culegere şi de redactare, pe care în multe rânduri l-am întrebuinţat cu folos. Spre deosebire de cel obişnuit, sistemul acesta de culegere urmăreşte deoparte înregistrarea fenomenului cercetat în clipa şi la locul unde se petrece el, cu ocolirea, pe cât cu putinţă, a oricărei reconstituiri şi dictări din memorie; de altă parte ţinteşte la adunarea odată cu faptul artistic, a tuturor datelor asupra condiţiilor din care el se naşte şi în care vieţueşte.

Culegerea asupra faptului nu se poate face decât cu ajutorul unor anume mijloace tehnice: stenografia, fonograful, aparatul fotografic şi cel cinematografic. Am stenografiat, prin urmare, dialogul vicleiurilor chiar în timpul jocului, înregistrând melodiile la fonograf numaidecât după sfârşitul lui; jocul a fost cinematografiat, iar trupele precum şi anume scene, au fost fotografiate deosebit.

S'au strâns totodată amănunte cu privire la terminologia locală, origina textelor, origina şi circulaţia melodiilor, relaţiile dintre membrii alcătuitori ai trupelor, dintre trupe între ele, trupe şi autorităţi, trupe şi public, etc.

Din nefericire, filmele nu pot fi folosite la tipar. De altă parte, cu toată străduinţa culegătorilor, s'au strecurat totuş unele scăpări. Lipseşte ici colo câte un amănunt informativ, iar o melodie nu a fost înregistrată. Fotografiile, din pricina lipsei de lumină, au trebuit să fie făcute afară, iar nu în casă, unde s'au jucat vicleiurile.

Cât priveşte prezentarea materialului, este o nouă aplicare a unei metode de transcriere, care a mai fost întrebuinţată pentru muzică (vezi Const. Brăiloiu: „Despre bocetul de la Drăguş", Arhiva pentru ştiinţa şi reforma socială, An. X, 1932).

Metoda aceasta porneşte de la convingerea că însemnătatea instinctului de variaţie este covârşitoare în arta populară; că, prin urmare, înfăţişarea grafică a oricărui fenomen repetat, trebue să îngădue cuprinderea repede cu privirea a variantelor, sau a variaţiilor din sânul variantelor. Scrierea sinoptică verticală a melodiilor, am înlocuit-o de data aceasta cu scrierea sinoptică orizontală a textelor: cunoscuta „punere pe două coloane" (aci, pe trei).

Nevoile paralelismului ne-au silit uneori să răsturnăm ordinea elementelor. Vicleiul din Tg. Jiu cuprinde 3 părţi: jocul păpuşilor, irozii propriu zişi („tăierile") şi un final. Unul din jocuri începe însă cu „tăierile"; redactarea a trebuit să treacă peste această deosebire. Altădată am schimbat înşirarea unora din replici, arătând cea adevărată prin numerotare.

Se numesc: jocul în întregul lui: *Viclei.* Irozii propriu ziși: *Tăierile* (sau *Reprezentația*); teatrul de păpuși: *bisericuță* sau *ladă.*

PERSONAGII:

Irod I: Dumitru V. Vintilă, 21 ani, 2 clase primare, șofer.
Irod II: Vasile A. Popescu, 36 ani, 5 clase primare, măcelar (cumnat cu D. V. Vintilă), 1)

Ofițerul: Vasile V. Prandea, 18 ani, 3 clase liceu, croitor.

„Negru Gașpar": Gheorghe Groza, 25 ani, 4 clase primare, cofetar.
Baltazar: Gheorghe Brelea, 18 ani, 5 clase primare, grădinar.
Melhior: Grigore Diaconescu, 17 ani, elev în Școala Comercială.
Pruncul I: Titu Smântânescu, 12 ani, 4 clase primare. (nepot cu D. V. Vintilă)
Pruncul II: Victor Brelea, 13 ani, 4 cl. prim.
Un copil care poartă teatrul (Ion Rață, 9 ani, elev în clasa IV primară.)

toți din Târgu-Jiu

Păpuși:

Ițic Șloim, stăpânul balului
Omul de serviciu al balului
Turcul
Popa
Ișvan

Ciobanul

Oaia

Costumul: Hainele „dela mamele noastre"; săbiile împrumutate dela rude; coifurile făcute de actori.

Teatrul de păpuși este făcut de D. V. Vintilă și Gheorghe Brelea.

Păpușile au fost făcute: Ițic Șloim, stăpânul balului, de Gh. Brelea; Turcul, de Gh. Groza; Popa, de Vasile V. Prandea; Nițulică, de Grig. Diaconescu; Ișvan, de D. V. Vintilă; Ciobanul și Oaia, de V. A. Popescu.

1) „A vrut să meargă și anul acesta, tot Irod". In Vicleim joacă numai „Irod întâi; pe când „Irod al doilea" figurează și „dă ajutor la cântece".

Se numesc: jocul în întregul lui: *Viclei*; Irozii propriu ziși: *Tăierile*; teatrul de păpuși: *viclei* sau *ladă de viclei.*

Personagii:

Irod: Ilie Scurtu, 23 ani, 4 clase primare, cizmar.

Ofițerul I: Ion G. Negreanu, 18 a. 4 cl. liceu.
Ofițerul II: Victor Tomulescu, 14 ani, elev clasa III liceu.
„Negru Gașpar": Petre Tomulescu, 17 ani, 5 clase liceu (frate cu Victor Tomulescu).
Baltazar: Nicu Stere, 27 a., 4 cl. prim., Sobar.

Melhior: Grigore Guran, 17 ani, elev clasa IV liceu.
Pruncul (Ingerul): Ion Moldovan, 12 ani, 4 clase primare.

toți din Târgu-Jiu

Păpuși:

Stăpânul balului
Omul de serviciu *în* bal
Turcul
Popa
Ișvan
Pandișpan [în text: „Țenea"]
Ciobanul I
Ciobanul II
Oaia

Costumul: „Haine muierești, fiecare de-acasă"; măștile cumpărate dela librărie (50 lei buc.); săbiile împrumutate; coifurile făcute de actori; „am mai văzut și noi înainte cum, și am mai făcut și noi cu puține modificări".

Teatrul de păpuși este făcut de Ilie Scurtu și I. Gh. Negreanu din lemn, hârtie colorată și cromolitografii lipite pe toate fețele (Costul: aproximativ 90 lei).

Păpușile au fost făcute de Ilie Scurtu și I. Gh. Negreanu, din lemn; Oaia s'a cumpărat dela librărie („Nu este chip de oaie chiar, mai mult în chip de pisică").

Se numesc: Jocul în întregul lui: *Viclei*; Irozii propriu ziși: *Tăierile*; teatrul de păpuși: *balul păpușilor* sau *biserici*; „noi îi zicem *ladă*".

Personagii: („numai 6 inși trebuie să fie, nici mai mulți și nici mai puțini"):

Irod: I. Pârcalabu, 19 ani, 4 clase primare, dulgher.

Ofițerul: Dumitru Coman, 15 ani, elev cl. V primară.

Negrul: Ilie Iova, 19 ani, 4 clase primare „plugar".
Baltazar: Constantin Pătrașcu, 15 a., 4 cl. liceu, copist la judecătoria de ocol II în Tărgu-Jiu.
„Melihor": Ion Matei, 17 ani, 4 clase primare, tâmplar.
Pruncul: Călin Pârcalabu, 13 ani, 4 clase primare (frate cu I. Pârcalabu).
Doi copii care poartă teatrul.

toți din Vădeni

Păpuși:

Stăpânul balului
Omul de serviciu al balului
Turcul
Popa
Ișvan

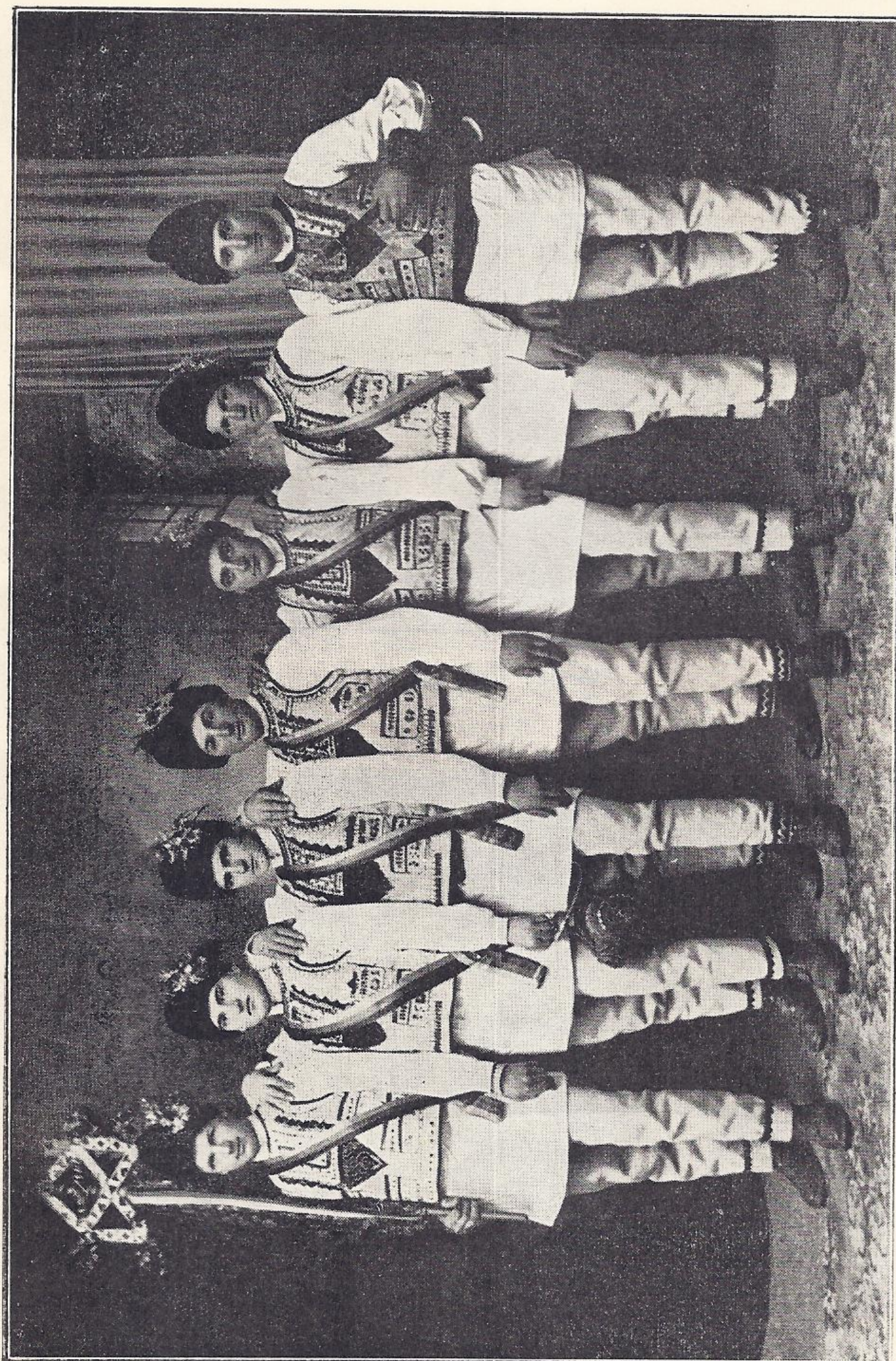
Ciobanul

Oaia [din ghips cu păr de oaie]

Costumul: „Șăpcile" făcute de actori „după cum vreă să facă fiecare" și „după cum am văzut dela alții", dar „au ajuns și modificate între ele".

Teatrul de păpuși este făcut de I. Pârcălabu.

„Păpușile tot noi le-am făcut".

Ceata de Crăciun a feciorilor din Drăguş (1932). In frunte: vătaful mare cu steagul, după el vătaful mic cu plosca şi cetaşii. Ultimul e „lăutarul" cu clarinetul

Vicleiul A (Târgu-Jiu)

Vicleiul B (Târgu-Jiu)

Teatrul de păpuși al „Vicleiului" B

Scenă din „Tăieri (Vicleiul A) vezi textul

Vicleiul C (Vădeni)
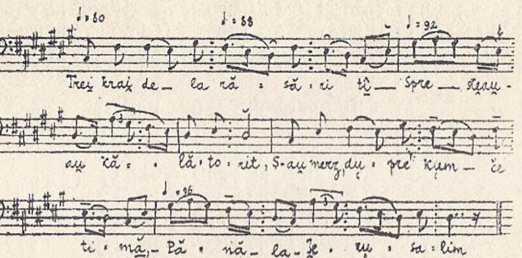

Teatrul de păpuși al „Vicleiului" A

Teatrul este purtat de un copil.	Teatrul este purtat de Ofiţerul II şi Inger.	Teatrul este purtat de doi copii.
Injghebarea trupei se face cu o lună înainte de Crăciun. Actorii se întovărăşesc pe 5 ani („Pe altu nu băgăm".) Spre întărirea legământului, „săbiile rămân zălog la Irod. Dacă nu vrea să meargă a doua oară la Viclei, rămâne sabia proprietatea lui Irod... Altă legătură nu avem ce face". Trupa „face Vicleiu" de 4 ani. In trupă domneşte oarecare ierarhie: „Se începe cu Pruncu, dela Prunc se trece la Melhior, apoi la Baltazar, apoi la Negru, pe urmă la Ofiţer, pe urmă la Irod".	*Injghebarea trupei* se face cu o lună înainte de Crăciun. Actorii nu sunt legaţi: „după sărbători poate să meargă fiecare unde vrea".	*Injghebarea trupei* se face cam cu o lună înainte de Crăciun, din îndemnul lui Irod, care „merge şi întreabă care vrea să meargă„ şi care este „vătaful". Actorii sunt legaţi pe 3 ani: „Dacă nu mai vrea unul, se strică vicleiu".
D. V. Vintilă (Irod I) „a fost înainte Prunc vreo 4 ani de zile"; V. A. Popescu (Irod II)„ a mai fost acum 6 ani Ofiţer şi Baltazar"; Grigore Diaconescu (Melhior) „a fost anul trecut în alt viclei, tot în Melhior"; Gheorghe Brelea (Baltazar) „a început anu trecut, în alt viclei, tot Baltazar"; Gheorghe Groza („Negru Gaşpar") „umblă de vreo 3 ani în alt viclei, a făcut pe Negru, Melhior şi pe Baltazar". Titu Smântânescu (Pruncul I) „e de vreo 3 ani de zile Prunc"; Victor Brelea (Pruncul II) „e anu acesta întâia dată".	Ilie Scurtu (Irod) şi I. Gh. Negreanu (Ofiţer) au mai jucat în Vicleiu de multe ori; N. Stere (Baltazar) a jucat şi el în Vicleiu la Petroşani („dar acolo se face altfel").	
Vârsta actorilor este facultativă: „merge şi până la 50 de ani, dacă poate să mai asculte; dacă nu îl dâm afară".	*Vârsta actorilor* este facultativă.	*Vârsta actorilor* nu poate să întreacă 25 ani dar cine vrea, şi însurat se duce; Irod trebue să fi împlinit cel puţin 17 a. Ingerul trebue să fie „cât se poate de mic".
Au învăţat textul şi melodiile parte unii dela alţii („Irod ştie mai bine"), parte „din carte" („este o carte la librărie"), parte „compuse şi de noi". Din carte sunt învăţate mai ales „Tăierile" şi textele cântecelor din acestea. De data aceasta nu s'a „compus" nici un cântec şi nici o replică nouă.	*Au învăţat* textul şi melodiile dela Ilie Scurtu şi I. Gh. Negreanu, dar „piesa am mai modificat-o noi mult".	*Au învăţat* textul şi melodiile dela înaintaşi: „au fost alţii mai bătrâni şi noi am ascultat la ei şi am învăţat şi am format şi noi alt viclei". Irod, care ia parte şi la repetiţiile altor trupe „trebue să ştie ăl mai bine.
Repetiţiile („şcoala") a început cu o lună înainte de sărbători şi au urmat „în toată seara" la D. V. Vintilă.	Repetiţiile au început cu o lună înainte de sărbători; „am făcut în săptămână de trei ori. Peste tot au avut loc cel mult 20 repetiţii, la orele 18—21, la Ilie Scurtu.	Repetiţiile au durat o săptămână şi s'au făcut în casa lui Ilie Eva. Repetiţiile se pot face în casa ori căruia dintre actori: „se adună într'o casă, la un băiat".
Trupa umblă în cele 3 zile de Crăciun şi în zilele de Sf. Vasile, Sf. Ion şi Bobotează, numai în Târgu-Jiu: este „Vicleiu oraşului". Cu 2—3 zile înainte de Sărbători au cerut poliţiei o autorizaţie care i-a costat „două rânduri de timbre a 13 lei". Cuprinsul cererii lor este: „Domnule Şef, vă rugăm să binevoiţi a ne aproba să sărbătorim vicleiu, umblând pe la cetăţeni. Noi suntem următorii: Dumitru Vintilă,	*Trupa umblă* în cele 3 zile de Crăciun şi în zilele de Sf. Vasile, Sf. Ion şi Bobotează, în Târgu-Jiu, Vărsături, Maghiereşti.	*Trupa umblă* în cele 3 zile de Crăciun şi în zilele de Sf. Vasile, Sf. Ion şi Bobotează, în vădeni, Bălăneşti, Curtişoara, Rugi, Bârsăneşti, Băneşti. In Târgu-Jiu fiind nevoe de o autorizaţie poliţienească, trupa nu a putut umbla decât prin mahalale.

Vasile Popescu, Vasile Prandea, Gheorghe Groza, Gheorghe Brelea, Nicolae Arhot [„Arhot n'a venit și s'a dus Grigore Diaconescu în loc"], Titu Smântănescu. Cu stimă ss. „Vasile Prandea" Cererea poartă următoarea rezoluție: „Se aprobă păstrând liniștea publică. Șeful Siguranței ss. „*indescifrabil*". Pe temeiul acestei autorizații trupa alungă orice trupă venită din satele vecine cu orașul: „Dacă prindem dela țară, îi dăm afară din oraș. Am găsit eri pe unul dela țară și am căutat să le spargem bisericuța, dar nu s'a putut. Mai este un viclei tot al orașului, cu acela ne împăcăm, că are permis. Dacă n'are permis, îi dăm afară, că avem permis timbrat. I-am dus la poliție și le-a dat voe să umble numai prin mahalale. Eri seara a venit unu din Vărsături; nu a intrat în oraș, că le-a fost frică să intre, că a auzit că avem noi permis".		
Trupa merge la orice casă.		Trupa merge la orice casă („ne ducem la toți") și joacă „la care are plăcere.
„Irod intră singur", ceilalți așteaptă afară. „Spunem: „la mulți ani"; „sărut mâna", dacă sânt conițe; „să trăiți", dacă sunt domni. „Primiți să cântăm și noi vicleiu, sau nu?„ Dacă zic ba sau se ceartă că sunt cam beți, plecăm".	Intrând în casă, „dăm vicleiu laoparte și întrebăm: „Primiți vicleiu?" Li se răspunde: „da sau nu", sau: „primim sau nu": „nu sânt boerii acasă".	„Intrebăm: „Primiți vicleiu?" Li se răspunde: „primim" sau "nu primim".
Vicleiul se joacă în casă.	Vicleiul se joacă în casă. Trupa mai joacă și la spectacole felurite: a dat o „reprezentație în ziua de 21. 12. 1932, „la școală" și „mergem și la Rovinari unde se dă o Serbare", I. Gh. Negreanu și N. Stere „dau", de altfel, acolo „și alte piese, antreuri comice", ca, de pildă: „*Bandiții din Calabria, Birou de plasare, Cismarul amorezat, Bal mascat*".	Vicleiul se joacă în casă.
Li se plătește în bani.	*Li se plătește în bani*; dar „te cinstește negustorii cu o țuică sau un vin".	*Li se plătește* în bani. „Ne cinstește și cu câte un pahar de țuică; altceva nimic".
Banii îi adună Irod I, împărțindu-i în fiecare seară în părți egale tuturor actorilor, afară de pruncul II și copilul care poartă teatrul, amândoi tocmiți.	Banii îi adună Irod, împărțindu-i în fiecare seară în părți egale tuturor actorilor („toți am plecat să facem un ban, fiecare își are rolul său, așa că fiecare trebue să aibe deopotrivă").	Banii îi adună Irod, împărțindu-i în fiecare seară în părți egale tuturor actorilor, afară de Inger, din a cărui parte se oprește $1/4$ pentru plata copiilor care poartă teatrul. Dacă Ingerul primește, o parte întreagă, plata copiilor îl privește.
Câștigul întreg este, în 6 zile, de „800, 1000 de lei de om". D. V. Vintilă arată, ca un câștig neobișnuit, că „ne-a eșit aseară 120 lei de om", aceasta fiindcă au jucat „la niște măcelari". Oricare ar fi plata, trupa „face" Vicleiul „la fel".	Câștigul întreg este, în 6 zile, de aproximativ 4000 lei pentru întreaga trupă.	Câștigul întreg este, în 6 zile, ca „1000 de lei de om". In seara de 25. 12. 1932 „ne-a venit 40 de lei de om".

In semicerc dela stânga la dreapta: Ofițerul Irod I, Irod II, Pruncul I, Negrul, Baltazar, Melhior, Pruncul II. Teatrul și copilul care îl poartă, în dosul lor.

Nr. 1 a

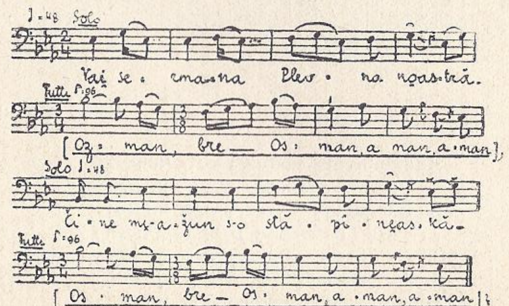

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Trei crai dela răsărit
Spre stea au călătorit
Și-au mers, după cum cetim,
Până la Ierusalim.
Și-acolo cum au ajuns,
Steaua-n nori li s-a ascuns
Și le-a fost a se plimba
Și prin oraș a-ntreba,
Unde s-a născut, zicând,
Un crai mare de curând.
Iar la a lor întrebare
Nimeni nu este-n stare
Să le dea adevărare.
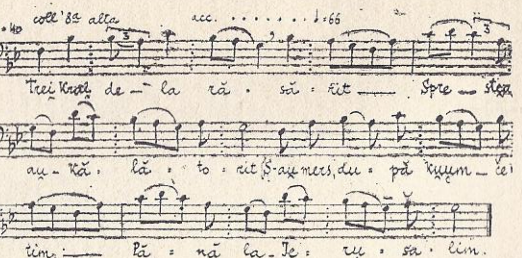
Se așează teatrul pe un scaun sau se reazămă pe două săbii. Irod trece în dosul teatrului și „scoate pe Turc la fereastră".

Nr. 2 a

In semicerc dela stânga la dreapta: Irod, Ofițerul II, Baltazar, Melhior, Negrul, Ofițerul I; Pruncul în dosul lor. Teatrul în față.

Nr. 1 b

dictat *(Ilie Scurtu):*
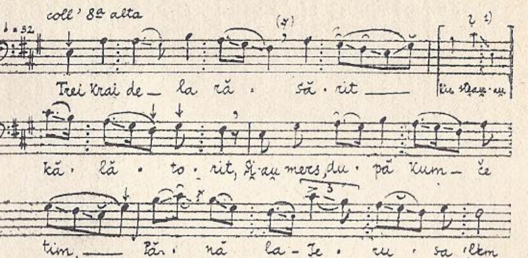
Trei crai dela răsărit
Spre stea-u călătorit
Ș-au merz, după cum citim,
Până la Ierusalim
S-acolo cum au cjuns,
Steaua [-n] nor li s-au ascuns
Și le-a fost a se plimba,
Prin oraș a întreba,
Unde s-au născut, zicând,
Un crai tânăr de curând.
Iară Irod împărat
Auzit s-a turburat.[1]

(„Atît să cântă".)

Se așează teatrul pe un scaun. Ofițerul I trece în dosul teatrului și aduce două păpuși în scenă: Turcul și omul de serviciu în bal.

In semicerc dela stânga la dreapta, Irod, Ofițerul, „Melihor", Baltazar, Negrul, Ingerul. Teatrul în fața lor. Apoi Irod îngenunehe în dosul teatrului și ține păpușa stăpânul balului „la fereastră".

Nr. 1 c

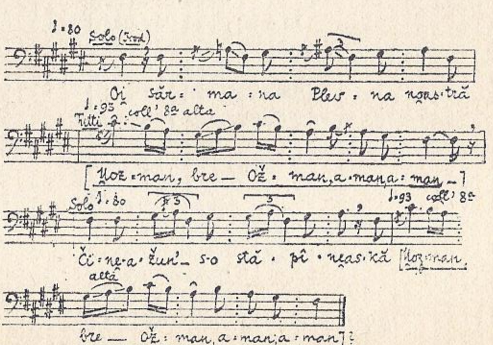

dictat *(Ion Pârcalabu):*

Trei crai dela răsărit
Spre steau au eălătorit
Ș-au merz, după cum citim,
Până la Ierusalim.
Acolo cum au ajuns,
Steaua lor li s-au ascuns.
Și le-a fost a se plimba,
Prin oraș a întreba.
Iară Irod împărat
Auzind, s-a turburat,
Craii-n grabă i-a chemat
Și în taină i-a-ntrebat,
Unde s-au născut, zicând,
Un crai tânăr de curând.

[„Atâta-l zicem".]

Nr. 2 c

---

[1] Zice că a învățat textul „din carte" (după descripție, o broșură din „Biblioteca pentru toți"), iar melodia „dela alții; și mai modificat și dela noi".

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Vai sărmana Plevna noastră
[Osman, bre Osman, aman, aman],
Cine-ajuns s-o stăpânească
[Osman, bre Osman, aman, aman]?
Turcu din țara turciască
[Osman, bre Osman, aman, aman]
Rusu din țara rusească
[Osman, bre Osman, aman,aman].

Nr. 3 a

Solo

De kîn' traiul s-a skumpit, [hai di-go di-go hai di-guda], Nu mai ies-te-ie dă trăit [hai di-go di-go da]

Tutti

[Op-lai op-lai op-lai di-go di-go op-lai di-go di-go da hi, Op-lai op-lai op-lai di-go di-go op-lai di-go di-go da].

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Măcelarii s-au vorbit
[Oplai oplai digudigudai],
Carnea-ndată au scumpit
[Oplai oplai digudigudai].
Nu mai este de trăit
[Oplai oplai digudigudai];
In piață dacă te duci
[Oplai oplai digudigudai]
Ie doi poli suta de nuci
[Oplai oplai digudigudai].

Turcul (Irod): Haida di, bună seara!
In scenă apare omul de serviciu al balului.
Omul de serviciu (ofițerul): Bună seara!
T.: Ce este aici?
O. de S.: Bal mascat.
T.: Cine este antreprenorul acestui bal?
O de S.: Filip Şloi, care-a mâncat rasolul la douăzecișipatru de actori și-a lăsat pe toți morți de foame.

Turcul (ofițerul I): Ce este aici?
Omul de serviciu (Irod): Bal mascat.
T.: Cine este antreprenorul acestui bal-mascat?
O. de S.: Domnul Ițic Şloim, care-a mâncat *patruș-patru* de rasoale și a lăsat patruspatru de actori morți de foame.

dictat *(Ion Matei):*

Vai, sarmana Plevna noastră.
[Osman, bre Osman,
Aman, aman],
Cine-ajuns s-o stăpânească
[Osman, bre Osman,
Aman, aman]?
Turcu din țara turcească
[Osman, bre Osman,
Aman, aman]
Şi Carol din România
[Osman, bre Osman,
Aman, aman],
Care-a-nceput bătălia
[Osman, bre Osman,
Aman, aman].

Turcul (Irod): Bună seara, Domnule!

Omul de ssrviciu (ofițerul): Bună seara!
T.: Ce este aici?
O. de s.: Bal mascat.
T.: Cine este antreprenorul acestui bal?
O. de s.: Ițic Şloi, care-a mâncat rasolul la *douășpatru* de actori și acum a rămas mort de foame.

T.: Bre, ce burtă mare *trebui* să fi avut ăla !

O. de S.: Cred că da.
T.: Cât se plăteşte intrarea acestui bal ?
O. de S.: *Cinsute* de lei.
Ca la noi la Viclei
T.: Oho, *apăi* nu este prea mult? Că la noi în *Turchia* cu *cinsute* de lei bei şi petreci o noapte întreagă şi mai dormi şi la hotel Ţiment. O sută de lei nu se poate?
O. de s.: Eşi afară cu vorba asta.

T.: Imi dai voe să mă plimb niţel prin bal ?

O de s.: Iţi dau, numai să nu-ţi ia părul foc.
T.. Nu am să mă apropii de lumină, că văd că nici nu aveţi. Bre, bre, de când au plecat Turcii din ţara românească, s'au pardosit balurile cu piele de epure şi iarbă verde.

T.: *Ptriu*, al dracului şi tu cu el, că mare burtă aţi mai avut !
O. de s.: Pe semne că da.
T.: Şi câţi bani intrarea în acest bal-mascat?
O. de s.: Cinsute de lei,
Ca la noi la Viclei.
T.: Dăr cu trei sute nu se poate ?

O. de s.: Mână măgarul cu vorba asta.
T.: D'apoi în străinătate la noi în Turcia trebue să te-mbraci englezeşte şi să tanghezi ca un Argentin pentru a fura colierul femeii cu care dansezi şi încă să vorbeşti frumos; ca să poţi plasa maşini de îngăurit macaroane sau să fii subsecretar de stat. Astfel punând *calibarda* pe sprânceană [1]), iei paratrăsnetu-n mână şi cu cinci gologani mănânci, bei şi dormi o noapte-ntreagă la hotel Ţiment.
O. de S.: O fi pe-acolo dar pe-aici nu.
T.: Dar îmi daţi voe să mă plimb prin acest bal-mascat?
O. des. Iţi dau voe, numai să nu-ţi ia părul foc.
T.: Lasă, bre, că mă păzesc eu de lumânări. Bre, bre, de când a ieşit Turchia din ţară, s'au pardosit balurile cu iarbă verde şi *chele* de epure.

Nr. 2 b

1.30 Solo 1) 1.42
Vai, săr - ma - na Plev - na noas - tră
Tutti 1.50 2)
[Uăs-man, bre Uăs-man, a - man, a - man]

dictat *(Gheorghe G. Negreanu)*:
Vai, sărmana Plevna noastră
[Uăsman, bre Uăsman,
Aman, aman],
Cine-a fost s-o stăpânească
[Uăsman, bre Uăsman,
Aman, aman] ?
Turcul din ţara turcească.

T.: Cât se plăteşte intrarea la un asemenea bal?
O. de s.: *Cinsute* de lei,
Ca la noi la Viclei.
T. Ptiu, al dracului ! Ca la noi la Turchia cu cinsute de lei bei şi mănânci, ba mai dormi şi la hotel Rogojina Ţiment. Cu o sută de lei nu se poate?
O. de s.: Cu vorba aia ieşi afară.
T.: Da, da, ieşim. Dar nu ne dai voe să ne plimbăm ceva prin bal ?

O. de s.: Da, dar să nu vă ia părul foc.
T.: Lasă de aia ne ferim noi. Bre, bre, de când a plecat Turchia din ţara românească, s'au pardosit balurile cu iarbă verde şi cu piele de epure. Imi dai voe să fac un cântecel de când eram Turculeţ, mai tinerel?
O. de s.: Da, da, iţi dăm voe, dar să nu-ţi ia părul foc.
T.: Lasă, că de aia ne ferim noi.

1) Var.: 1.7
2) Var.:

1) Aici Ion G.Negreanu zice: „Astea-s pungăşii de Bucureşti"

Nr. 3 b

Solo

De când pâi · nea – s-a scum · pit [Hai
di · gu di · gu di · gu di · gu dam di · gu dam],
Nu mai es · te – de trăi · it [Hai di · gu di · gu
di · gu di · gu dam] [Op · lai op · lai op · lai
di · gu di · gu, Op · lai di · gu di · gu da hi.
Op · lai op · lai op · lai di · gu di · gu, Op · lai
di · gu di · gu dam]

dictat *(Gheorghe G. Negreanu):* [4]

De când pâinea s-a scumpit
[Hai digo digo digo digo dam digo dam],
Nu mai este de trăit
[Hai digo digo digo digo dam digo dam],
[Oplai oplai oplai digo digo,
Oplai digo digo digo dam hi
Oplai digo digo digo dam].
Brutari s-a-mbogățit
[Hai digo digo digo digo digo dam],
Și lumea s-a sărăcit
[Hai digo digo digo digo dam digo dam]
]Oplai oplai oplai digo digo,
Oplai digo digo digo dam hi,
Oplai digo digo digo dam].

Nr. 3 c

Solo

Bu · nă-i ge · le · lea din de · ge · do [Hai din · go din · go
da din · go da] [Op · lai din · go din · go, Op · lai din · go din · go
din · go din · go da hi, Op · lai din · go din · go, Op · lai din · go din · go
din · go din · go da]

dictat *(Ion Matei):*

Bugăne lelea din Tegheduci,
Că-ț teghede gura și tegheduci.

1) Var.:

2) Var.

3) Var.

4) „De anul trecut am băgat-o în Viclei" (Gl. Negreanu).

1) Var.: te · ge · dă gu · ra – și te ·

2) Var.: · lai din ·

(Iese Turcul apare Stăpânul Balului)
Stăpânul Balului (Irod): Cine a fost aici?

O. de s.: Un turc.
St. B.: Ce-a vroit el?
O. de s.: A vrut să joace.
St. B.: A avut bilet?
O. de s.: Nu; a spus că plătește.
St. B.: Cât a spus mișelul de el că plătește?
O. de s.: O sută de lei, ca la ei în Turchia.
St. B.: Nu i-a fost rușine?
O. de s.: Pre semne că nu.
St. B.: Are să mai vină el pe aici?
O. de s.: Cred că da.
St. B.: El când o mai veni pe-aici, mie să-mi faci un mic semn, că lui îi voi tăia capul, iar ție ți-oi da o țuiculeană, să-ți treacă de răgușeală.

O. de s.: Bine, am să-ți fac.

(Iese Stăpânul Balului, intră Turcul)
Turcul (Irod): Cine este acela de se spărgea așa prin bal?
O. de s.: Stăpânul balului.
T.: Ce tot vroia el?
O. de s.: Spunea că când îi mai veni pe aicia să-i fac un mic semn. Mie mi-o dă o țuiculeană și ție-ți va tăia capul.
T.: Bre, bre, fuga este rușinoasă, dar e sănătoasă.
(Iese Omul de Serviciu, intră Stăpânul Balului)
Stăpânul Balului: Ei, musiu!
T.: Poftim, domnule.
St. B.: Ce-ai cătat la balul meu mișelule?
T.: Am venit să joc.
St. B.: Ai plătit?
T.: Nu; plătesc.

St. B.: Ieși afară.
T.: Nu voesc.
St.: B.: Ne vom bate amândoi.
T.: Voesc.
St.: B.: In săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm?
T.: In săbii să ne tăiem, turcește, cum știu eu.
St. B.: Hai să le scoatem.
(Se bat.)

(Iese turcul, apare Stăpânul Balului)
Stăpânul Balului (Irod): Cine se spărgea aici prin balul meu?
O. de s.: Un turc.
St. B.: Și ce-a voit mișelul de el?
O. de s.: Să intre la bal.
St. B.: A plătit?
O. de s.: Nu! A zis că plătește.
St. B.: Câți bani?
O. de s.: O sută.
St. B.: Nu i-a fost rușine și ție cu vorba asta?
O. de s.: Pe semne că nu.
St. B.: Mai vine el pe-aici?
O. de s.: Mai vine.
St. B.: Când o mai veni, să spui nemeteniei că lui am să-i tai capul, iar ție am să-ți dau un gaz și un chibrit aprins, să te ia dracul.
O. de s.: Ala să-l bei tu.

St. B.: Atunci am să-ți dau o țuiculeană, să-ți treacă de răgușeală.
O. de s.: Aia mai merge.

(Iese Stăpânul Balului, intră Turcul)
Turcul (Irod): Cine-a fost aici?

O. de s.: Stăpânul balului.
T.: Și ce a zis?
O de s.: A spus că dacă-i mai veni pe-aici, o să-ți tae capul, iar mie o să-mi dea o țuicăleană, să-mi treacă de răgușeală.
T.: Bre bre, fuga e rușinoasă, dar e tare sănătoasă.
(Iese Omul de serviciu, intră Stăpânul Balului).
Stăpânul Balului: Ei, musiu!
T.: Da, domnule.
St. B.: Ce este cu tine?
T.: Am venit la bal.
St. B.: Ai plătit?
T.: Nu am plătit?
St. B.: Plătești?
T.: Nu vroesc.

St. B.: Vom lupta amândoi.
T.: Vroesc.
St. B.: Cum vrei? In luptă dreaptă, sau în săbii să ne tăem?
T.: Ba în săbii să ne tăiem, cum știu eu, turcește.
St. B.: Hai să le scoatem.
(Se bat)

(Iese Turcul, apare Stăpânul Balului)
Stăpânul Balului (Irod): Cine a fost aicea prin balul meu?
O. de S.: Un turc.
St. B.: Și ce-a voit mișelul?
O. des.: A voit să joace.

St. B.: Și cât a spus că plătește,
O. de s.: O sută de lei.
St. B.: Și nu i-a fost rușine?
O. de s.: Pe semne că nu.

St. B.: Te rog, când o mai veni, să-mi faci mie un semn, să-i tai capul vitejește; iar ție am să-ți dau o păcură, să-ți ungi gâtul.
O. de s.: Aia s-o bei dumneata și cu tot neamul dumitale.
St. B.: Atunci am să-ți dau o țuiculeană, s'o bei.
O. de s.: Aia mai merge.
St. B.: Dar îmi faci?
O. de s.: Da, da; îți fac.

(Iese stăpânul balului, intră Turcul)
Turcul (Irod): Cine se spărgea în bal, în urma mea?
O. de s.: Stăpânul balului.
T.: Și ce a spus el?
O. de s.: A spus că mie-mi dă o țuiculeană ce-e bună dă răgușeală, iar ție-ți va tăia capul vitejește.
T.: Ftiu! Fuga, fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă.
(Iese Omul de serviciu, intră Stăpânul Balului).
Stăpânul Balului: Ei, musiu!
T.: Prostin, domnule.
St. B.: Ce-ai cătat la balul meu?
T.: Am venit să joc.
St. B.: Ai bilet?
T.: Nu; am să plătesc.
St. B.: Și cât ai să plătești?
T.: O sută de lei.
St. B.: Pe vorba asta, ieși afară. Cum vrei să ne luăm? In luptă să ne luptăm, sau în săbii să ne tăiem?

T.: Ba în săbii să ne tăiem, cum știu eu turcește.
St. B.: Hai să le scoatem.
(Se bat).

St. B. : Eghiuzdim,
Neghiuzdim,
Vranisiti,
Bambaloschi.

(Tae capul turcului. Intră Omul de Serviciu).

Omul de Serviciu. (Ofițerul): Ce-ai făcut acolo, domnule?

St. B.: Am tăiat capul mișelului.

O. de s. : Dacă întreabă dela poliție?

St.: B.: Să-i spui că s'a împiedicat de un băț de chibrit și a căzut jos și a murit.

O. de s. : Apoi dar oamenii de băț de chibrit se împiedică.

St. B. : Spui și dumneata așa, să scăpăm amândoi de belea.

O. de s. : Bine, am să spui. Dar până o fi de una alta, să trimiți după un popă, să-i citească Eșirea Sufletului.

(Iese Stăpânul Balului. Intră Popa).

Popa (Irod) *tușește*: Bună seara, taică.

O. de s. : Să-ți rupi mâna și-un picior,
Să te lase naiba și chior.

P.: Să-ți rupi și dumneata junghetura gâtului.

O. de s. : Aoleu, sărut mâna părinte,
Mă luă gura pe dinainte.

P.: Apoi, bună seara taicule. Mă-ntâlnii cu Ițic Șloim la Ghiorghiță în colț și mi-a spus că a murit un Turc. Cine-mi plătește mie, să-i fac Eșirea Sufletului?

O. de s. : Dumnezeu.

P. : Apoi, fă-i-o tu cu Dumnezeu.

O. de s. : Taică părinte, plătește craiul Melhior.

P. : Așa spune, ca să mă tragă și pe mine inima.

St. B. : Nisim,
Brusim,
Vladimisim,
Bambaroschi.

(Tae capul Turcului. Intră Omul de Serviciu).

Omul de serviciu : Ce-ai făcut aici?

St. B. : I-am tăiat capul.

O. de s.: Dacă vine poliția?

St. B.: Spui că s'a 'mpiedecat de un băț de chibrit și l-a luat dracu și-a plesnit.

O. de s.. Păi cum, pe-aici pe la voi se împiedică oamenii de bețe de chibrite?

St. B.: Spui dumneata așa, să scăpăm noi de-o belea.

O. de s.: Du-te atunci și chiamă pe popa Ratavei, fratele lui Ciocâltei, și după Ișvan, negustor de pandișpan, și după Niculae Cocoș, ficiorul lui Ilie Țenea, mare romancier la Bulevardul C. Brătianu.

(In timpul acestei replici a apărut un sicriu roșu cu Turcul).

Trage cu mătura harș-harș, într-o parte și într-alta, ca cu condeiul, să facă groapă Turcului.

(Iese Stăpânul Balului. Intră Popa).

Popa tușește : Bună seara, domnule.

O. de s.: Să-ți rupi mâna, părinte.

P.: Ba să-ți rupi tu mâna și-un picior,
Să te lase dracul chior,
Doamne, iartă-mă.

O. de s.: Am zis: Sărut mâna, părinte, dar nu vi se-aude dumneavoastră, părinte.

P.: Bună ziua, taică. M-am întâlnit cu Ițic Șloim și a spus că a murit o nemetenie de turc, să-i citesc Eșirea Sufletului.

St. B. : Enghiștin,
Benghiștin,
Brosti bambaroschi.

(Tae capul Turcului, care cade spre spectatori. Intră Omul de Serviciu).

Omul de Serviciu: Ce-ai făcut, domnule?

St. B. : I-am tăiat capul.

O. de s. : Păi, când o veni poliția, ce-ai să spui?

St. B. : Am să spui că s-a împiedecat de un băț de chibrit și l-a luat dracul și-a plesnit.

O. de s.: Păi, bine, domnule, oamenii la dumneavoastră de băț de chibrit se-mpiedică și mor.

St. B.: Să spui dumneata așa, să scăpăm amândoi de-o belea.

O. de s.: Da, da, oi spune. Dar până a fi de una-alta, trimite pe popa Ciocâltei, mai zis și Rotovei, să vină, să-i citească Eșirea Sufleтherului.

(Iese Stăpânul Balului. Intră Popa).

Popa: Noi popii și patrașchiopii, când auzim de câte-un mort, sărim ca pompierii la foc.
Bună seara, taică.

O. de s.: Să-ți, rupi mâna și-un picior, părinte, și de-un ochi să rămâi chior.

P.: La un patrahengher ca mine, să-m rup mâna și un picior și să mai rămân și chior, mă-ntorc înapoi.

O. de s.: Sărut mâna, taică părinte.

Nr. 4 a

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Zania, cazania,
Aseară te-ai tras cu sania,
Az dimineaţ-ai băut lapte fiert,
Te opărâră dracii pe piept.

Dă-mi, taică, banii!
O. de s.: Taică păi mai ai un stâlp.
P.: Să m-apuc să-l fac.

Nr. 4 b

dictat *(Gheorghe G. Negreanu):*

Cazania, cazania Turcului, cazania,
Asar' te-ai plimbat cu sania
Şi-az dîminiaz beuş lapte fiert
Şi te opări draci pă piept.

Banii, taică!
O. de s.: Mai este-un stâlp, părinte.

Nr. c

dictat *(Ion Matei):*

Cazania Turcului, cazania,
Asară te-ai tras cu sania
S-ai bău' lapte fert
Şi te-a opări' draci pe pept.

Banii, taică!
O. de s.: Mai e un stâlp, părinte.

Nr. 5 a

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Doamne Isuse Cristoase,
Gurăţă-i gura de oase
Şi capul de păr,
Să rămâie chel,
Să râdă dracii de iel.

Dă-mi, taicule, banii.
O. de s.: Mai este un stâlp, taică părinte.
P.: Să-l zicem cu toţii, taicule, ca sunt puţin cam răguşit şi nu pot numai eu singur.

Nr. 5 b

dictat *(G. G. Negreanu)*

Doamne Isuse Cristoasă,
Curăţă-i gura de oasă
Şi părul din cap,
Să rămâie chel
Să să râză toţ draci de iel.

Banii, taică!
O. de s.: Mai este-un stâlp, părinte,
P.: Pe ăla, taică, să-l cântăm cu toţii, că sunt cam bătrânel,
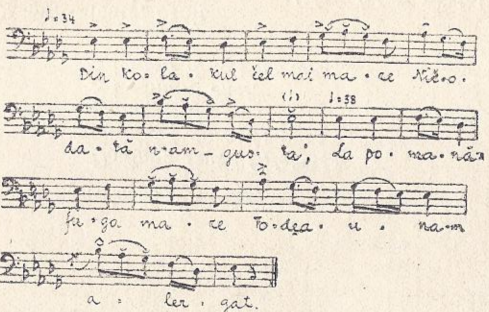
Nr. 5 c

dictat *(Ion Matei):*

Doamne Isuse Cristoasă,
Curăţă-i gura de oasă
Şi păru din cap, să rămână chel,
Să râdă draci de iel.

Banii, taicule!
O. de s.: Mai este un stâlp, taică părinte.
P.: Ala să-l cântăm cu toţii, c'am îmbătrânit.

Nr. 6 a

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Din colacul cel mai mare,
Niciodată n-am mâncat,
La pomană-n fuga mare
Totdauna-m alergat.

O. de s.: Taică părinte, să trimeteţi groparii să-i facă groapă.

P.: Bine, am să trimet groparii. Dar faceţi-mi şi mie un cântecel de când m-a dat tata la popie.
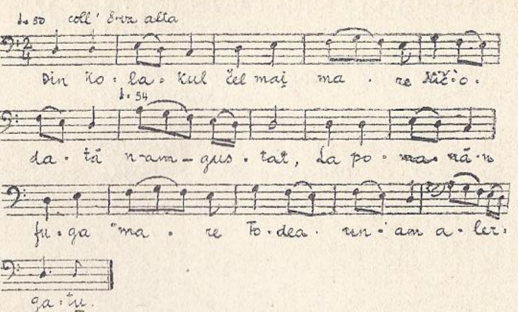
O. de s.: Bine, să ţi-l facem

Nr. 7 a, melodie ca la 6 a

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Intr-o sfântă Miercureà
Popa-şi paşte-o iepureà.

Nr. 6 b

dictat *(Gheorghe G. Negreanu):*

Din colacul cel mai mare
Niciodată nu-am gustat,
La pomană-n fuga mare
Totdauna-m alergat.

Banii, domnule, acum!

O. de s.; Să vii mâine dimineaţă la opt, că la şapte plec eu.

P.: Domnule, să-mi faci plata acum, că eu am făcut slujba acum, nu mâine la opt.

O. de s.: Ei, plăteşte Negru atunci.

P.: Plăteşti, Negrule?

Negrul: Plătesc, plătesc.

P.: Te ştiu eu că tu eşti galant, că tat-tu a murit la pomană, cu ardei la urechi şi cu grâu la buze. Toată vara băga soarele cu baniţa în bortă. Astă seară suia nucile cu furca-n pod, de-al dracului ce mai era. In fine, banii cine mi-i mai poate da acu?

O de s.: Ingerul.

P,: Ingerul zboară la cer şi mă lasă cu mâinile la pept.
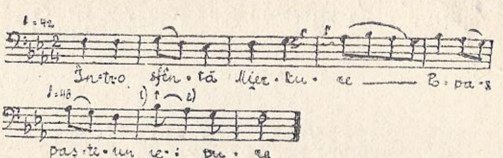
O de s.: Taică parinţele!

P.: Da.

O. de s.: Du-te; dacă vezi pe Işvan, negustor de pandişpan, şi pe Ilie Ţenea, ficioru lui Niculae Cucoş, mare romancier de pe bulevardul C. Brătianu. să-i spui să facă groapă adâncă.

P.; De, taică, altă treabă n-am? Il umpleţi şi pe el tot ca pe mine.

Nr. 6 c

dictat *(Ion Matei):*

Intr-o sfântă Miercure
Popa-ş paşte-un iepure.
Din colacul cel mai mare
Niciodată n-a gustat,
Căci a sta' de-a alergat
Tot pe la pomen pin sat.

Daţi-mi, domnule, banii!

O. de s.: Să vii mâine la Roşca[3]-n colţ că-ţi dau banii toţi şi-o halbă de bere şi şapte lipii calde, de opt săptămâni scoase.

P.: Piuhu, taică. Halba ca halba, dar lipiile! Că m-aşteaptă acasă şapte copii şi jumătate toţi cu gurile căscate.

O. de s.: Părinte, pân-o fi de una-alta, trimite pe Işvan, precupeţ de pandişpan, să vină să facă groapa, că se-mpute aici în bal.

P.: Bă Işvane, bă!

Işvan (de afară) Auz, taică părinte.

P.: A murit un Turc la Filişlaidăr. Să vii să-i faci groapă că se-mpute în bal.

---

1) In strofa 2-a şi urm. ♩ = 52 începând de aici.

2) Var.:

3) Prăvălie din Targu-Jiu.

(Ies Popa și Omul de Serviciu. Intră Nițulică)
Nițulică : Ptiu, ce ger al naibii!
Mi-a 'nghețat apa 'n toc,
Cizme și pantofi n-am deloc.

(Către ofițer:) Măi prietene, mă-ntâlnii cu popa Ciocâltei, fratele lui Rătăvei, la Gheorghiță-n colț, cu potcapetul de șapte coți eșit afară din cap, mort de beat, și a spus că a murit un Turc. Cine mă plătește, să-i fac eu groapă?

Of. : Să plătească Dumnezeu.

N.: Fă-i tu cu Dumnezeu, că eu nu m-apuc.

Of.: Moș Nițulică, te plătește craiul Baltazar. Plătești, Baltazare?
Baltazar: Plătesc, plătesc.
N.: Ești galanton al dracului. Toată vara hu, hu, hu, și astăzi, ca-n ziua de Crăciun, te-ncăerași cu frati-tu pe-o țigară de tutun. Dar de vorba omului, de plata Domnului, eu m-apuc să i-o fac. Dar n-o să pot numai eu singur.

(*Strigă*) : Mă Ișvan! Mă Ișvan! Mă, da ce somn doarme și ăsta! Astă noapte a fost la curte.
Of.: Mai știi că nu a fost la curte, ci la Costăchescu? [1]).
N.: (*strigă*): Mă Ișvane!
(Intră Ișvan).
Ișvan: Ce-i mă?

N. : Ho, mă, că-mi dai cu sapa-n cap și-mi spargi capul! Mă a dat un chilipir peste noi.
I. : Ce chilipir?
N.: A murit la Iți-n bal un Turc.

I. : Și dac-a murit, ce-i?
N.: Să mergem să-i facem groapa.
I. : Dar cine-mi plătește mie, să-i fac groapă?
N. : Iți plătesc eu ție și Dumnezeu mie.
I. : Du-te tu cu Dumnezeu și lasă-mă pe mine 'n pace.
N.: Bă, nu se poate. Vino, mă, încoace.

I.: Ce-i, mă?
N.: Hai, mă, că ne plătește craiul Baltazar.

1) Este-o „berărie"

(Iese Popa. Intră Ișvan)
Ișvan tușește: Al dracului frig, domnule!
Mi-a-nghețat apa-n toc,
ghete și cizme n-am deloc.

M-am întâlnit cu popa Retevei, fratele lui Ciocâltei, și aici ne-a trimes un negustor din oraș, la Gheorghiță Nicolăescu [1]), mort de beat, cu potcapul de șapte coți sărit din cap, și a spus c'a murit o nemetenie de Turc, să-i facem groapa. Și cine ne plătește pe noi?
Ofițerul: Eu ție și tu mie, și dracul la amândoi.
I.. Du-te tu cu dracul și-i fă groapă, c-am alt lucru acum.
Of.: Ei lasă, că facem noi. Glumesc eu cu voi așa.

I.: Atunci dă-mi voe să chem pe tovarășul meu Ișvan, negustor de pandișpan, ca să-i facem groapă, că singur nu pot, este pământul înghețat al dracului.

(*Strigă*): Bă Țeneo, bă, n-auzi, al dracului? Ai fost astă noapte la bal și a murit acolo un negustor.

(Intră Țenea)
Țenea: Ce este, mă?

I.: Mă, dă-te dracului, c-o să-ți scot ochii.

Ț.: Da ce ți s-a-ntâmplat?
I.: A murit o nemetenie de Turc. Să-i facem groapa.

Ț.: Și cine-mi plătește mie?
I.: Dumnezeu mie, eu ție și dracul la amândoi
Ț.: Bă, dar nu mergem astă noapte; dimineața.
I.: Lasă bă, dă-te dracului, că nu mergem astă seară, ci eu te anunț, să vii mâine dimineață la mine.

1) „Un cârciumar".

(Iese Popa Intră Ișvan)

I. : Să-i fie numele al dracului de Turc. Eu singur n-o să pot să-i fac groapa. Mă duc să chem pe tovarășul meu Națulică, că el are sapă și eu lopată și cred c-o să-i facem groapă.
(Trece în fundul scenei, la stânga. Intră Națulică, tot prin stânga).
I.: Bă Națulică, bă!

Națulică: Cine mă scoală pe mine din somnul cel mai dulce?
Ișvan: En tovarășul tău Ișvan, precupeț de pandișpan.

A murit un Turc la Filișlaidăr, să mergem să-i facem groapa.

N. : Apoi, cine-mi plătește mie?

Ofițerul: Plătește Melihor.

N. : Plătești, Melihor?
Melihor: Plătesc.
N. : Te știu eu că ești galanton al dracului Și azi dimineață te certași cu sor-ta în vatră la foc.

I.: Aşa spune, să mă tragă şi pe mine inima.

N.: Ba du-te tu.
N.: Ba du-te tu, că eşti cu sapa-n mână. De s-o scula dihania dracului, îi dai cu sapa-n cap şi-l adormi pe vecie.
I.: Bine, să mă duc.
(Măsoară Turcul)

|: Un zlot,
Un cot,
Cu cap cu tot,
Să fi al dracului şi mort! :|

N.: Ia mai dă, mă.

I.: Ia mai scoate, mă.

Of.: Mai uşor, domnii, că ne scoateţi ochii.

I: La o parte, domnule, că noi aici lucrăm.
N.: Hai, mă, să-l luăm, c'aici înoptăm.
I.: Ţine, mă.

N.: Trage, mă.
I.: La cuştiuveac, fire-ai al dracului şi mort că-ţi aiărnă capul şapte mârtănii şi jumătate:

Nr. 8 a. Melodie ca la 6 a.
dictat *(Vasile V. Prandea):*

Trag pământ din colţ în colţ,
Precum s-a lipsit de toţ;
Trag pământ cu iarbă verde,
Trece lumea, nu-l mai vede.

I.: Du-te, mă, de ia banii.
N. (către Ofiţer): Dă-mi, domnule, banii!

Of.: Să vii mâine la şase, că la cinci plec eu de-acasă.
(Niţulică se întoarce spre Işvan.)
I.: Ce făcuşi, mă?
N.: Zice să mă duc mâine la şase, că la cinci pleacă el de-acasă.

(Iau sicriul)
I.: Hai la Turc, să-i luăm măsură.
T.: Du-te tu, de-i ia măsura.
I.: Bă, câta nemetenie de Turc, fir-ar al dracului!

T.: Hai, să-i luăm măsura.

O palmă şi-un cot,
Fir-ar al dracului de Turc, cu cap cu tot!

I.. Sapă tu.

T.: Ba sapă tu.

I.: Mai uşor, că-mi scoţi ochii.

Amândoi: La coştoveac!
I.: Fire-ai al dracului de Turc, că-ţi atârnă capul şapte chilograme jumătate.
(Catre crai): Mă fraţilor, mă, faceţi-i şi lui un cântecel, că nu se mai vede, sărmanul de el!,

Nr. 8 b. Melodie ca la 6 b

(textul lipsă)

I.: Acum este gata, dommule; să ne dai banii!

I.: Hai, să-i luăm măsura.

(Păpuşile trec în faţă. In timpul recitării versurilor următoare sunt lovite de marginea scenii).
Un cot
Şi-ún lot,
Fír-ar al dracu cu cáp cu tót [1]).
Un cot
Şi-un lot,
Fir-ar al dracului, că-i mort!
N.: Sapă tu cu sapa, să scot eu cu lopata. Fir-ar al dracului. N-a putut să moară astă vară când era pământul desgheţat. A murit acum când e pământul ca tunul.
(păpuşile se lovesc repede de marginea scenei)
I.: Daţi-vă, domnule, la o parte, că vă scoatem ochii cu ţărâna.
Of.: Las, că ne ferim noi.

N.: Ia-l tu cu sapa de cap, să-l trag eú cu lopata de picioare.
I.: Ba trage-l tu cu lopata de cap, să-l trag eú cu sapa de picioare. La cuştiuveaţă.

Nr. 8 c. Melodie ca la 6 c
dictat *(Ion Matei):*

Trag pămân' din colţ în colţ.
Precum s-a lipsi' de toţ;
Trag pămân' cu iarbă verde,
Trece lumea, nu-l mai vede,
(„Atât".)

I. (către ofiţer): Daţi-mi, domnule, banii!

Of.: Să vii mâine la ora opt, că la şapte plec eu, să-ţi dau banii toţi.
(Işvan se întoarce spre Niţulică)
N.: Ptiu hu, ce râzi, măi nărodule?
I.: Zice că să mă duc mâine la opt, că la şapte pleacă el, şi să-mi dea banii toţi.

1) Silabele accentuate arată locul unde se lovesc păpuşile de marginea scenei.
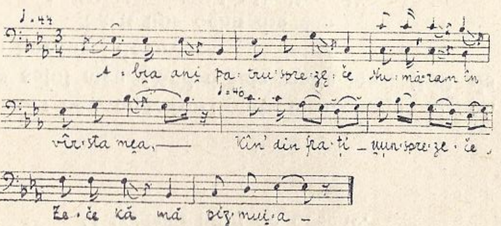
I.: Mă, da prost a fost tat-tu şi prost a rămas şi fiu-su. Bine mă, dacă te duci tu la şase şi-a plecat el la cinci, pe cine găseşti tu acasă?

N. (către Ofiţer): Dă-mi, domnule, banii, că mă omoară tovarăşu-n bătăi.
Of.: Să vii mâine la Costandin în colţ, că-ţi dau banii toţi şi şapte lipii jumătate, de şapte săptămâni calde, să ne rupem dinţii şi măselele-n ele.

I.: Ce-a zis, mă?
N.: Să mă duc mâine la Costandin în colţ, să-mi dea banii toţi şi şapte lipii calde, să ne rupem dinţii şi măselele-n ele.

I.: Aşa spune, mă, să mă tragă şi pe mine inima, că la bani ca la bani, dar mă bucur de lipii, că am şapte copii jumătate şi toţi m-aşteaptă cu gurile căscate.
Dar pân-o fi de una-alta, să ne facă şi nouă un cântecel de când ne-a dat tata ucenici la gropie.
N. (către Ofiţer, strigă): Mă ofiţer, auzi ce spune prietenu meu: să ne facem şi noi un cântecel.
Of.: Facem.

Nr. 9 a

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Abea ani patrusprezece
Nu-mi eram în vârsta mea,
Când din fraţii unsprezece,
Cei zece mă pizmuia.
Ştindu-mă fără de vină,
Gândul lor nu-l cunoşteam,
Făr' de grijă, în odihnă
Oiţele-mi păşteam.

(Ies Niţulică şi Işvan. Intră Ciobanul.)

Of.: Bine. Să veniţi mâine dimineaţă la Clima [1]-n colţ, să vă dau banii toţi şi şapte lipii proaspete, de câte şapte săptămâni jumătate uscate la soare, să rupeţi dinţii în ele, şi-un clondir de gaz, să beţi până v-o lua dracu.

I.: I-auzi, bă, c-a dat norocu peste noi. Ne ducem mâine la Clima-n colţ, să ne dea banii toţi şi şapte lipii proaspete, de câte şapte săptămâni jumătate uscate la soare, să mâncăm până ni s-o rupe dinţii-n ele, o sticlă cu gaz şi o halbă de bere, să n-o putem bea.
T.: Bă, ce noroc, bă! La bani ca la bani, am destui acasă-n pod, dar la lipii mă mai bucur şi eu, că am acasă şapte copii şi jumătate, toţi m-aşteaptă cu gurile căscate de foame.

(Ies Işvan şi Ţenea. Intră Ciobanul I).

1) „Un brutar".

N.: Mă, nărod a fost tat-tu, nărod eşti şi tu. Dacă te duci tu mâine la opt şi la şapte pleacă el, când îl mai găseşti? Du-te-napoi, nărodule, şi cere banii!
I. *(către ofiţer)*: Daţi-mi, domnule, banii, că mă omoară tovarăşul.
Of.: Să vii mâine la nouă, că la opt plec eu, şi ţi-oi da banii toţi, o halbă de bere şi şapte lipii calde, de opt săptămâni scoase.

N.: Ptiu hu, ce râzi, măi nărodule?
I.: Am câştigat. A zis să mă duc mâine la ora nouă, că la opt pleacă el, şi-mi dă banii toţi, o halbă de bere şi şapte lipii calde de opt săptămâni scoase.

N.: Bravo, mă, bravo, aici ai fost tare deştept. Ei, hai să ne sărutăm noi de ultima noastră despărţire.

(Se sărută).

N.: Ia-o tu la apus, că eşti mai prost, şi eu la răsărit, că-s mai nărod.
I.: Ba ia-o tu la apus, că eşti mai prost, şi eu la răsărit, că-s mai nărod.

(Ies Işvan şi Naţulică. Intră oaia).

Oaia: Be, he.

Ofiţerul: Mă, fir-ar al dracului, parc-a căpiat! (Ese oaia, intră Ciobanul).

Ciobanul (chiue): Uiuiu şi nanana,
Că mă mustră stăpâna,
Că nu-mi place slanana,
Dar cum dorului să-mi placă,
Dacă-n traistă nu mi-obagă?

(către Ofiţer): No, bună seară, soţul meu!

Of.: Bună seara, prietine!
C.: N-ai văzut oniţa mea?

Of.: Am văzut-o la puntea veche,
O trăgeau lupii de ureche.

C.: Bâr, oiţă. Nu-i oniţa mea. Spune drept, mă soţul meu. Când o făta oniţa mea, ţi-oi da un burduşel de brânză,
Să-ţi ţipe ochii din cap
Ca la copiii lui Budinac.[1])
Of.: Am văzut-o la puntea de aţă
O trăgeau lupii de maţă.

(Intră Oaia)

C.: Bâr, oiţă, ho bâr! No uite oniţa mea.
No bâr la Maica Precista,
Bâr la dracu să o ia,
(Iese Oaia)

1) „Un frizer"

Ciobanul I (chiue): Uiuiu şi nanana.
Că mă mustră stăpâna,
Că nu-mi place slanana.
Dar cum dracului să-mi placă,
Dacă-n glugă nu mi-o bagă?
(Intră ciobanul II)

C. I: No doară, bună ziua, mă vere Ioane, mă!
C. II: Bună ziua, cumetre Petre!
No doară, măi frace măi, no doară n-ai văzut noiţa mea, pierdută de-o săptămână-ncace?

C. I: No doară spune, mă frace mă. Că doară când o făta noiţa mea, ţi-oi da un brânduşel de brânză.
Că ţi-o plesni ochii din cap
Ca la copiii lui Budimac[1]),

(Iese ciobanul II. Intră oaia)

C. I.: No doară, no uice, mă, noiţa mea.
No bâr la Maica Precista,
No bâr la dracu să te ia.
(Iese oaia, intră ciobanul II)
C. I.: No doară, mă frace mă, ia să-i faceţi şi ei un cântecel de când eram cu oile în vârful muntelui, lângă Zloştu Botorogilor.

1] „Un frizer în Târgu-Jiu".

Ciobanul (chiue): Uiuiu şi nanana,
Că mă mustră stăpâna.
Că nu-mi place slanana.
Cum mai dracului să-mi placă
Dacă-n ghiugă nu mi-o bagă?
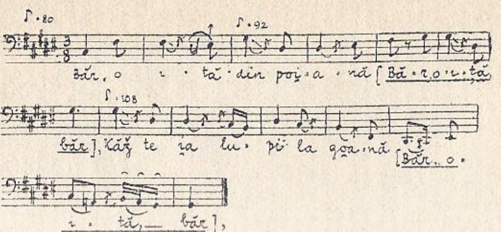
(*către Ofiţer*):
Bună ziua, soţ Ioane!
Of: Bună ziua, soţul meu!
C.: N'ai văzut oniţa mea?

Of.: Am văzut-o la puntea veche,
O trăgea lupii de ureche.
C.: Nu e oniţa mea. Mă, spune drept.
Of.: Eu am văzut-o la puntea de aţe,
O trăgea lupii de maţe.
C.: Mă, nu e oniţa mea. Spune drept. Când o făta, iţi dau un ghiurduşel de brânză,
Să-ţi crape ochii din cap
Ca la copiii lui Gudimac.
Spune, mă.
Of.: Eu am văzut-o la puntea nouă,
O trăgeau lupii de-a două.

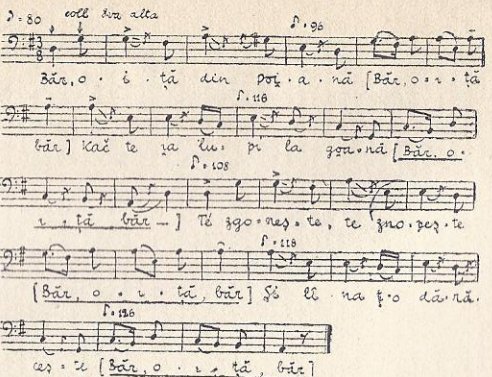
(Intră Oaia).

C.: Mă, asta este-oniţa mea.
No bâr la Maica Precista,
No bâr la dracu să te ia.
(Impinge Oaia afară).
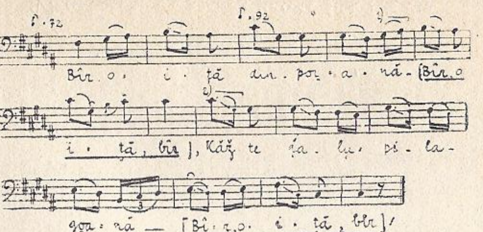
Nr. 10 a

Nr. 10 b

Nr. 10 c

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Bâr, oiță, din poiană
Căci te ia lupii la goană,
Te gonește, te znopește
Și lâna ți-o dărăcește.
Vai sărmana oaia blândă
Cum îi stau lupii la pândă.

dictat *(Ilie Scurtu):*

Bâr, oiță din poiană
[Bâr, oiță, bâr],
Căci te ia lupi la goană
[Bâr, oiță, bâr],
Te gonește, te zmunceşte
[Bâr. oiță, bâr],
Și lâna ţ-o dărăceşte
[Bâr, oiță, bâr],

dictat *(Ion Matei):*

Bâr, oiță, din poiană
[Bâr, oiță, bâr],
Căj te ia lupi la pândă
[Bâr, oiță, bâr],
Te trântește, te znopește
[Bâr, oiță, bâr]
Și lâna ţ-o dărăceşte
[Bâr, oiță, bâr]
Bucălaie, vai de mine
[Bâr, oiță, bâr],
Iej' pe lume de rușine
[Bâr, oiță, bâr].

C. : Mă fraţilor, pe mine când m-a dat tata la ciobănie, m-a-nvăţat un cântecel. Să-l zicem şi pe-ăla cu toţii. (Către Ofiţer :) Zi-l tu întâi, că te urmăm şi noi.

C. I. : ¿Mă frace mă, no, să-mi mai faceţi şi mie un cântecel cu oile de când erau micuţele pe vârfu muntelui, pe lângă Amaradia-n jos.

C.: Imi daţi voe să fac eu un cântecel de când eram ciobănaş mai tinerel ?

Nr. 11 a

♪ = 120 Solo ♪ = 138

Dar vai ser-ma-nul, Be-tul čo-ba-nul, Če trai

Tutti ♪ = 126

răŭ la ka-sa lui! Dar vai săr-ma-nul, Be-tul čo-

Solo

ba-nul, Če trai răŭ la ka-sa lui! Pu-să

oa-la la fok, să fiar-bă, Oai-a ve-ni ş-o răstur-

Tutti

nă. Dar vai săr-ma-nul, Be-tul čo-ba-nul, Če trai

răŭ la ka-sa lui!

dictat *(Vasile V. Prandea):*

Dar vai sărmanu,
Bietu ciobanu,
Ce traiu răŭ la casa lui!
Puse oala la foc, să fiarbă,
Oaia veni și-o răsturnă
Dar vai sărmanu,
Bietu ciobanu,
Ce trai răŭ la casa lui!

(Iese Ciobanul)

1) O voce:

2) O voce:

3) O voce:

Nr. 11 b

♪ = 76 coll' 8va alta ♪ = 120

Dar vai săr-ma-nul, Bie-tul čio-ba-nul, —

♪ = 100

Če trai răŭ la ka-sa lui! Pu-se

oa-la la fok, să fiar-bă, Oai-a ve-ni ş-o

răs-tur-nă.

dictat *(Ilie Scurtu):*

Dar vai, sărmanul,
Bietul ciobanul,
Ce trai răŭ la casa lui!
Puse oala la foc, să fiarbă,
Oaia veni și-o răsturnă.
Dar vai, sărmanul,
Bietul ciobannl,
Ce trai răŭ la casa lui!

(urmare în Nr. viitor)

Nr. 11 c

♩ = 66 fluer ♩ = 72

♩ = 76

♪ = 160

♩ = 76 4)

♩ = 80

♩ = 76

♩ = 80

4) Începând de aci se aude uneori 5-ta sau 8-va sunetului cântat.

(Iese Ciobanul).